

Sygn. akt IV U 189/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Tadeusz Piesowicz

Protokolant: Daniel Drożdż

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 27 stycznia 2014 roku znak: (...)

w sprawie J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu się J. K. emeryturę od dnia 1 stycznia 2014 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. na rzecz J. K. kwotę 120,00 złotych (sto dwadzieścia złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 189/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 15 kwietnia 2014 roku

Decyzją z dnia 27 stycznia 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w N. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 22 stycznia 2014 roku odmówił J. K. przyznania emerytury, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach. ZUS uznał za udowodnione okresy pracy na podstawie przeanalizowanych dokumentów: okresy składkowe – 26 lat, 11 miesięcy, 15 dni; staż sumaryczny : 26 lat, 11 miesięcy, 15 dni. Wskazał również, iż udowodniony według organu rentowego staż pracy J. K. w warunkach szczególnych wynosi 11 lat, 7 miesięcy.

W ocenie ZUS – u J. K. nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999 roku, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Powołał się przy tym ZUS na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.).

Od powyższej decyzji odwołał się J. K., kwestionując stanowisko organu rentowego, który stwierdził, że nie wykonywał on pracy w szczególnych warunkach przez okres 15 lat. Wskazał, iż taką pracę wykonywał w okresie od dnia 25 kwietnia 1978 roku do dnia 31 maja 1984 roku, w którym to okresie pełnił obowiązki pracownicze na stanowisku kierowcy w (...) Zakładzie (...) w K. – Oddział w N..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w N. wniósł o jego oddalenie. Ustosunkowując się do argumentacji zawartej w odwołaniu wskazał, że decyzja organu rentowego jest zasadna i zgodna z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ odwołujący się nie wykazał wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. ZUS podniósł, iż w okresie od 1978 roku do 1984 roku odwołujący wykonywał pracę kierowcy samochodów ciężarowych o masie powyżej 3,5 tony, natomiast od 1984 roku pracował jako kierowca samochodu m – ki N.. Organ rentowy wskazał, iż w świetle dokumentów znajdujących się aktach sprawy brak podstaw do zmiany zaskarżonej odwołaniem decyzji.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że odwołujący się J. K. ur. się (...), z zawodu kierowca, na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił 26 lat, 11 miesięcy, 15 dni trwania okresu ubezpieczenia. Odwołujący się nie jest członkiem OFE. Wniosek o emeryturę w warunkach szczególnych złożył do organu rentowego w dniu 22 stycznia 2014 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący J. K. w okresie od dnia 25 kwietnia 1978 roku do dnia 31 maja 1987 roku zatrudniony był na stanowisku kierowcy w (...) Zakładzie (...), Oddział w N., w pełnym wymiarze czasu pracy. Na wyposażeniu zakładu były pojazdy m-ki: S. (...), S. (...), S. (...), S., K., dostawcze Ż., i jeden pojazd osobowy m – ki N. oraz jeden pojazd m - ki F. (...).

Odwołujący w okresie od dnia 25 kwietnia 1978 roku do dnia 31 maja 1984 roku pracował przede wszystkim jako kierowca pojazdów ciężarowych o nośności pow. 3,5 tony. Pojazdy ciężarowe służyły do rozwożenia materiałów budowlanych ze zwirowni, wykorzystywano je także do wywozu masy (smoły) butymicznej. Pracownicy z uwagi na pracę w warunkach szczególnych otrzymywali dodatki m.in. w formie pieniężnej. Na wyposażeniu w/w zakładu pracy był również jeden pojazd m - ki N., przy czym odwołujący jeździł przedmiotowym pojazdem tylko dorywczo. W późniejszym czasie zakład pracy został wyposażony w pojazd m-ki F. (...), przy czym był on w posiadaniu kierownika Oddziału S. R. i tym pojazdem nie jeździł odwołujący. Odwołujący jeździł przede wszystkim samochodem marki: S. (...), S. (...), S.. W spornym okresie współpracował z odwołującym T. C., W. J., T. K.. Kierownikiem Oddziału był S. R..

(**dowód:** zeznania świadków: T. C. - płyta z nagraniem 00:11:07, W. J. - płyta z nagraniem 00:17:29, T. K. - płyta z nagraniem 00:25:08, S. R.- płyta z nagraniem 00:30:15, odwołującego J. K. – płyta z nagraniem 00:39:12; umowa o pracę z dnia 25 kwietnia 1978 roku k. 6 akt niniejszej sprawy, świadectwo pracy z dnia 29 maja 1987 roku k.9 akt niniejszej sprawy)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy oraz na podstawie zeznań świadków oraz odwołującego się. Zeznania te nie były kwestionowane przez organ rentowy.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zalegającego na k.105 akt niniejszej sprawy arkusza pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, w którym wskazano, iż J. K. zatrudniony był od dnia 25 kwietnia 1978 roku na stanowisku kierowca i pracę tę wykonywał w warunkach szczególnych. Wskazać należy, iż przedmiotowa kserokopia jest mało czytelna, a nadto w jej treści widnieje data : 23 marzec 1984 rok wraz z podpisem bliżej niezindywidualizowanej osoby z imienia i nazwiska. Data ta budzi wątpliwości z uwagi na fakt, iż nie można ustalić czy jest to data sporządzenia przedmiotowego arkusza czy też data zakończenia przez odwołującego pracy na stanowisku kierowcy w warunkach szczególnych. W związku z powyższym Sąd Okręgowy skonfrontował treść przedmiotowego arkusza z treścią zeznań świadków. Najszersze na ten temat informacje posiadał świadek S. R., który wskazał, że podpis widniejący na arkuszu to podpis kadrowej. Żaden ze świadków nie wyjaśnił jakiej okoliczności faktycznej dotyczy data: 23 marzec 1984 rok.

W związku z tym Sąd Okręgowy oparł ustalenia faktyczne w przedmiocie wykonywania przez odwołującego pracy w warunkach szczególnych na zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków, którzy współpracowali z odwołującym.

Świadkowie T. C. pracował jako kierowca w okresie od 1968 roku do 1991 roku, W. J. jako kierowca od 1965 roku do 1997 roku, T. K. pracował również jako kierowca od 1972 roku do 2002 roku, S. R. pracował w latach 1978 do 1989 roku w charakterze kierownika Oddziału (...) Zakładu (...) w K.. Zeznania świadków w zasadniczych kwestiach były spójne. Nieścisłości nie dotyczyły kwestii decydujących w niniejszej sprawie.

Wszyscy świadkowie stanowczo zeznali, iż w spornym okresie (tym wskazywanym przez odwołującego w odwołaniu tj. od dnia 25 kwietnia 1978 roku do dnia 31 maja 1984 roku), odwołujący pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca pojazdów ciężarowych o nośności pow. 3,5 tony. Świadkowie szczegółowo podali jakiej m - ki były przedmiotowe pojazdy. W kwestii marek pojazdów, którymi jeździł odwołujący zeznania świadków wraz z zeznaniami odwołującego wzajemnie się uzupełniały.

Świadkowie (świadek W. J., T. K., S. R.) wskazali, że odwołujący jeździł wprawdzie pojazdem osobowym m-ki N., lecz sytuacje takie były sporadyczne. Nie było żadnego stałego kierowcy, który jeździł w/w pojazdem. Świadek S. R. wyjaśnił, iż pojazd m - ki F. (...) pozostawał w jego dyspozycji - kierownika Oddziału, i pojazdem tym nie jeździł odwołujący. W tej części zeznanie świadka koresponduje z treścią zeznań odwołującego.

Świadkowie T. C., W. J., T. K. podali, iż z uwagi na świadczenie pracy w szczególnych warunkach otrzymali oni stosowne świadectwa pracy. Świadek T. C. oraz T. K. nie pamiętali aby otrzymywali oni dodatki za pracę w warunkach szczególnych. Wskazać jednakże należy, iż decydujące w niniejszej sprawie było ustalenie okoliczności faktycznej podnoszonej przez odwołującego w odwołaniu, iż w spornym okresie J. K. jeździł pojazdami ciężarowymi o nośności pow. 3,5 tony. Świadczenie bowiem pracy w okresie od dnia 25 kwietnia 1978 roku do dnia 31 maja 1984 roku w takim charakterze pozwoliłoby doliczyć do okresu uwzględnionego przez organ rentowy okres wskazywany przez odwołującego i przyjmując, iż przez co najmniej 15 lat wykonywał on pracę w warunkach szczególnych.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. K. zasługuje na uwzględnienie.

Przypadek odwołującego się, który urodził się w dniu (...) należało odnieść do regulacji art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Według w/w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009, nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (art. 184 ust 2 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku).

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych - art. 32 ust 2 cyt. ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009, nr153, poz. 1227).

Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.83 Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy zatrudnienia stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust.2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy - § 2 ust 1 i 2 cytowanego rozporządzenia Rady Ministrów.

Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki tj. osiągnięcie wiek emerytalny, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku). Z reguły wymagany stażem pracy uprawniającym do niższego wieku emerytalnego jest okres 15 lat - pracy w szczególnych warunkach.

Wyszczególnienie prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zawierają wykazy A i B stanowiące załącznik do wskazanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Do treści tych załączników były dostosowane resortowe wykazy stanowisk, przy czym nazwa stanowiska na jakim był zatrudniony pracownik musi dokładnie odpowiadać nazwie stanowiska wymienionego we właściwym resortowym akcie prawnym. Oznacza to, że nazwa stanowiska nie może być podobna do wymienionych lub niepełna.

Przenosząc te ogólne rozważania na grunt stanu faktycznego niniejszej sprawy zaznaczyć należy, że do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach uprawnieni są wyłącznie pracownicy, którzy legitymują się wymaganym okresem zatrudnienia tj. 25 lat w przypadku mężczyzn, w tym co najmniej 15 – letnim okresem pracy w szczególnych warunkach w ramach stosunku pracy.

W przedmiotowej sprawie odwołujący się spełnia wymagany okres pracowniczego zatrudnienia na dzień 1 stycznia 1999 roku stosownie do regulacji w/w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku. Wykazał łączny staż ubezpieczeniowy w wymiarze 26 lat, 11 miesięcy, 15 dni.

Odwołujący się nie jest członkiem OFE.

Spór dotyczy natomiast wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 roku, III UZP 6/84, LEX nr 14625 okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy. Identyczne stanowisko przyjął Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84 LEX nr 14630 – w świetle § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) zakład pracy wydaje, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody (tytuł cytowanego rozporządzenia w uchwałach SN został zmieniony przez § 1 pkt 1 Rozporządzenia z dnia 21 maja 1996 roku (Dz. U. 96, Nr 63, poz. 292) .

Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym „sprawa emerytalna” ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Organ rentowy ma ograniczoną swobodę prowadzenia postępowania dowodowego. Z przepisów proceduralnych wynika bowiem, jakie środki dowodowe stanowią podstawę ustalenia konkretnych okoliczności [per exemplum wyżej cytowany § 2 ust. 2 rozporządzenia]. Świadczenie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawione przez zakład pracy jest dokumentem wiążącym organ rentowy zarówno w znaczeniu pozytywnym, jak i negatywnym.

Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę – uprzednio administracyjna – staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ubezpieczony jako strona faktycznie słabsza korzysta ze wzmoczonej ochrony procesowej, którą gwarantują szczególne przepisy proceduralne dotyczące postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zawartych w dziale III rozdziałach 1 i 3 k.p.c. Ten wyjątek od ogólnych zasad wynikających z art. 247 k.p.c. sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane i ich dopuszczenie za celowe. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi.

Należy przytoczyć wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97, OSNP 1998/21/638, w którym Sąd Najwyższy przyjął, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracowników, pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach, Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z wykazem A, dział VIII, pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się osoby wykonujące prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony, specjalizowanych, specjalistycznych (specjalnych), pojazdów członowych i ciągników samochodowych balastowych, autobusów o liczbie miejsc powyżej 15, samochodów uprzywilejowanych w ruchu w rozumieniu przepisów o ruchu na drogach publicznych, trolejbusów i motorniczych tramwajów.

Wskazać należy, iż z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, a powołanego w opisie stanu faktycznego wynika, iż odwołujący J. K. w okresie od dnia 25 kwietnia 1978 roku do dnia 31 maja 1987 roku zatrudniony był na stanowisku kierowcy w (...) Zakładzie (...), Oddział w N., w pełnym wymiarze czasu pracy, przy czym w okresie od dnia 25 kwietnia 1978 roku do 31 maja 1984 roku pracował przede wszystkim jako kierowca pojazdów ciężarowych o nośności pow. 3,5 tony. Reasumując, odwołujący wykazał, iż pracował w warunkach szczególnych oprócz okresu uwzględnionego przez organ rentowy dodatkowo przez okres 6 lat, 1 miesiąc i 6 dni.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu, odwołujący się spełnia wymagane przesłanki, które dają mu prawo do przyznania emerytury na warunkach preferencyjnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2009, Nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) i na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i powołanych powyżej przepisów prawa materialnego Sąd zmienił zaskarżoną decyzję. Wniosek o przyznanie emerytury w warunkach szczególnych odwołujący złożył w dniu 22 stycznia 2014 roku. Zatem zgodnie z art. 129 w/w ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych emerytura przysługuje mu od dnia 1 stycznia 2014 roku tj. od miesiąca, w którym zgłosił wniosek o przyznanie emerytury.

O kosztach zastępstwa prawnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 ust.1, ust.2, § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz

ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz.490).